

Nr 718

Av herr Larsson i Borrby m. fl., om rätt till avdrag vid beskattningen för kostnad för hemhjälp.

(Lika lydande med motion nr 565 i Första kammaren)

Dagens samhälle kännetecknas av en strävan att genom samhällliga insatser ge den enskilde trygghet i olika, icke självförvållade situationer. Inte minst vid sjukdom är denna trygghet av väsentlig betydelse. Genom den allmänna sjukförsäkringen erhålles läkarvård, läkemedel etc. jämte en på tidigare inkomst baserad ekonomisk ersättning.

Givetvis kan denna allmänna försäkring, även om den kompletteras med en frivillig tilläggssjukpenning, inte täcka alla de situationer, som kan uppstå vid sjukdom. Vi vill här peka på ett område där man med relativt begränsade insatser kan åstadkomma en avsevärd förbättring för den grupp det här gäller. Vi avser de fall där den hemmavarande maken blir sjuk och familjeförsörjaren, på grund av sitt förvärvsarbete, måste vara borta från hemmet stora delar av eller hela dygnet under en väsentlig del av arbetsveckan.

Ofta är det vid sådana tillfällen nödvändigt att en utomstående träder till för att sköta hemmet och barnen, särskilt om sjukdomen är av sådan art att sjukhusvistelse erfordras. Inte sällan måste vederbörande vara anställd hela eller så gott som hela dygnet.

Enligt lagen om allmän försäkring placeras den make som inte har förvärvsarbete utan ägnar sig åt skötsel av hemmet och eventuella barn i en sjukpenningklass som innebär att ersättning utgår med 6 kr. per dag. Denne make äger dock försäkra sig för sjukpenningtillägg, uppgående till högst ett belopp motsvarande skillnaden mellan 15 kr. och den sjukpenning vartill maken är berättigad enligt lagen om allmän försäkring. Härtill kommer eventuella barntillägg. Av denna summa tages 5 eller 6 kr. i anspråk vid sjukhusvistelse.

Lönen till den hemhjälp som måste finnas tillgänglig överstiger betydligt den summa som utgår. Helt naturligt bör den husliga arbetskraften ha en lön som motsvarar den som kan erhållas i alternativa sysselsättningar. I de fall som här avses tillkommer dessutom ofta ersättning för obekvämt arbetstid, vilken sammanlagt kan innebära en årskostnad för hemhjälpen av omkring 10 000—12 000 kr.

Eftersom ingen del härav är avdragsgill i deklARATIONEN måste man till

detta belopp lägga familjeförsörjarens skattekostnad, sociala avgifter etc. och kommer då fram till att den totala årskostnaden ofta ligger över 17 000 kr.

Eller, vilket tyvärr är det vanligast förekommande, nödgas familjeförsörjaren välja en form av barntillsyn, som varken ur standard- eller trygghets-synpunkt kan anses godtagbar. Enligt vår uppfattning är det väsentligt för den enskilde och för familjens trygghet att dessa svårigheter i möjligaste mån undvikas. Trygghetspolitiken bör utsträckas inte bara till den sjuke personligen, utan även till dem som indirekt kan drabbas. En betydligt ökad trygghet i de fall som här aktualiserats kunde uppnås genom att avdrag i deklaration fick göras för hela eller någon del av mellanskillnaden mellan verklig kostnad för hemhjälp och den ersättning, inklusive frivillig tilläggs-penning, som den sjuke enligt lagen är berättigad till.

Vid bevillningsutskottets behandling av en liknande motion till 1966 års riksdag angavs att familjebeskattningen och därmed sammanhängande frågor är föremål för utredning inom skatteberedningen och att de frågor som har berörts dessutom torde vara av den karaktären att samhället lämpligen borde ge de skattskyldiga kompensation på annat sätt än genom avdrag vid beskattningen. Det torde därför i första hand ankomma på familjepolitiska kommittén, som har frågan om samhällets ekonomiska stöd åt barnfamiljerna under övervägande, att ta ställning till detta, säger man vidare. På grund därav avstyrkte utskottet bifall till utredningsyrkandet, vilket blev riksdagens beslut.

Vi anser, liksom utskottet, att det väsentligaste måste vara att denna viktiga trygghetsfråga löses på ett tillfredsställande sätt. I direktiven till familjepolitiska kommittén ingår emellertid inte att utreda de problem som här avses.

Dessutom kan sägas att generella möjligheter till exempelvis en högre frivillig tilläggsförsäkring inte med säkerhet ökar tryggheten i de fall som här avses — eftersom en sådan möjlighet inte alltid utnyttjats.

Med stöd av ovanstående hemställas,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag om rätt till avdrag i deklarationen för hela eller viss del av mellanskillnaden mellan verklig kostnad för hemhjälp och den dag ersättning, inklusive tilläggsjukpenning, som hemmavarande i allmän försäkring är berättigad till, i de fall som i motionen angivits.

Stockholm den 26 januari 1967

Einar Larsson (cp)

Karl Gust. H. Boo (cp)

Arne Lindberg (cp)

i Borrbby